

Danske havne skal rustes bedre til klimaforandringer

Stormfloden i oktober medførte skader for trecifrede millionbeløb i de danske erhvervshavne. Og nu er spørgsmålet, hvad der vil være de bedste løsninger for at undgå lignende situationer i fremtiden.

TEKST: PIA ELMERS | FOTOS: PRIVATFOTOS

”Det var et forfærdeligt syn, der mødte os.” Sådan beskriver havnedirektør i Kolding Havn, Heino Svenningsen, situationen, da han lørdag d. 21. oktober kørte ned på havnen for at besigtige skaderne efter at kaskader af vand var skyllet ind over havnen i nattens løb. ”Alle havde da forberedt sig på det værste, både virksomheder og vi andre på havnen, men hverken sandsække eller andre beskyttelsestiltag havde kunnet modstå presset fra vandmængderne. Resultatet var, at porte på

pakhuse var trykket ind, hele området omkring havnen stod under vand, og vi kunne slet ikke operere på havneområdet, da vi ikke havde strøm til hverken pumper eller vores elektrisk drevne kraner”, forklarer havnedirektøren.

Da Lederne Søfart fanger ham på mobilen fire uger efter stormfloden, er han stadig lidt rystet over, at skaderne blev så omfattende. Foruden havnens bygninger er det også gået ud over en del materiel som gaffeltrucks og elforsyningsska-

be, men det er godset i pakhuse, det er gået hårdest ud over.

”Hovedparten af det gods, vi håndterer her på havnen, er bulk i form af træpiller og foderstoffer, der jo typisk ikke er på paller, men ligger i løs vægt på gulvet inde i pakhuse. Så derfor var det en katastrofe, at de pakhuse blev oversvømmet, for lige præcis gods som træpiller suger mængder af vand til sig og mister dermed sin værdi. Det er selvfølgelig virksomhederne, der bærer de økonomiske tab, men

Kaskader af vand skyllede ind over Kolding Havn under stormfloden d. 20. oktober. Her er et billede fra inderhavnen, hvor man kan se havnens slæbebåd Caspar og sejlskibet Frem. Det er fra sidst på eftermiddagen, og vandet steg i flere timer endnu, måske 40 cm mere.

det kan ikke undgå også at gå ud over vores forretning som havn. Vi plejer at have anløb af 30-40 skibe om måneden, i løbet af de første to uger af november har vi kun haft 10 anløb. Det behøver selvfølgelig ikke være direkte afledt af stormfloden, men det er da lidt bekymrende”, siger Heino Svenningsen, der endnu ikke har nogen ide om, hvor meget de materielle skader løber op i. Han håber, det ender med et etcifret millionbeløb, men frygter et tocifret.

Våde træpiller var ved at ødelægge pakhuse

Alvorligt bekymret blev han og de andre på havnen om mandagen, hvor vandstanden ellers var faldet, og havneområdet var blevet nogenlunde farbart, så arbejdet kunne genoptages. Men i et af de store pakhuse havde et kæmpestort lager af træpiller suget så meget vand til sig, at de var vokset til noget i retning af tre eller firedobbelt størrelse. Nu var træpillerne begyndt at presse så voldsomt på pakhusets sider, at de risikerede at give efter. Der blev slået alarm til både politi og brandvæsen, som besluttede at afspærre området omkring pakhuset herunder den befærdede Jens Holms vej.

”Der var en reel risiko for, at de opsvulmede træpiller kunne skyde pakhusets sider ud, og så ville både stål, beton og piller komme væltende ud over både vej og cykelsti og bringe trafikanterne i fare. Vi havde også fået tilkaldt eksperter, der skulle vurdere risikoen, men for at være på den sikre side blev de store veje afspærret, så ingen mennesker skulle komme til skade”, forklarer Heino Svenningsen.

Næsten normal aktivitet

Nu er der igen næsten normal aktivitet på Kolding Havn, men som havnedirektøren siger, er det måske meget betegnende for situationen, at de to skibe i havnen er i gang med at laste våde træpiller og vådt foderstof. Det har taget sin tid at få tørt pakhuse for vådt gods og få bygningerne tørret så meget ud, at de igen kan bruges til at lagre tørlast. Men efterspillet i forhold til udbetaling af erstatning efter stormfloden – det er først lige begyndt og kan trække i langdrag. Ganske vist er Kolding Havn ligesom de fleste andre havne erklæret som stormflodsområde, hvor det er Naturskaderådet, der står for at udbetale erstatning. Men endnu er der ikke sket noget.

I Åbenrå Havn havde de også deres at se til og gjorde alt, hvad de kunne for at sikre materiel med mere. I starten af ugen lød prognoserne på, at vandet ville stige til 1,86 meter over dagligt vande. Senere blev det hævet til 2,18 meter, hvilket ramte meget godt med, at vandet endte med at stige til 2,16 meter over dagligt vande.

”Når en anden instans på den måde træder til med en eventuel stormflodserstatning, så trækker ens normale forsikringsselskab sig jo. Vi har da også haft en taksator på besøg, men det er vi foreløbig ikke blevet meget klogere af. Og det er faktisk en anelse frustrerende ikke at vide, om vi er dækket ind, for vi har ret mange ting, der er gået til. Også lidt ærgerligt i forhold, at vi har en almindelig forsikring, hvor vi betaler 1 million om året – ret meget i forhold til vores omsætning på 33 millioner”, påpeger Heino Svenningsen.

Og så er der det spørgsmål, som alle havne og kommuner stiller sig selv: Hvad gør vi næste gang, en stormflod indfinder sig? Og her skæver man selvfølgelig til, hvad man har gjort sig af erfaringer rundt omkring. I mange havne har man forsøgt at sætte en stopper for vandmængderne med de såkaldte watertubes, altså kæmpestore mobile enheder der kan fyldes med vand og fungerer som en dæmning. Dem overvejer de også at anskaffe sig i Kolding.

”Men jeg tror nu nok, vi skal have en dialog med kommunen, om det nu også er den bedste løsning, for der er faktisk eksempler på, at disse watertubes er bristet – og så står man virkelig i problemer. I det hele taget skal vi selvfølgelig have

lagt en aktionsplan, der beskriver, hvad vi gør, næste gang vi får varslet så høj vandstand. Denne gang nåede vi op på 2 meter og 9 centimeter over dagligt vande. Ifølge DMI's eksperter ville det statistisk ellers først ske om godt 20 år, men med de voldsomme klimaforandringer, vi oplever nu, kan vi sagtens risikere at stå i en lignende situation inden for ganske få år”, vurderer Heino Svenningsen.

Kommunen i gang med at klimasikre

Kolding Kommune er faktisk i fuld gang med at klimasikre byen, og her er det lidt specielt, at klimaeksperten peger på, at risiko for oversvømmelse af byen er størst fra baglandet og altså ikke nødvendigvis fra fjorden. Derfor har kommunen nu sat gang i et kæmpe projekt med pumpestationer og sluser, der skal lede vandet væk fra byen – et projekt der skal stå færdigt i 2026.

”Vi har selvfølgelig nogle specifikke problemer på havnen, som vi skal have diskuteret – altså hvordan vi kunne have sikret noget af vores materiel og strømforsyning bedre. Og så har virksomhederne bestemt også fået noget at tænke over i forhold til de oversvømmede pakhuse. Her skal der nok udtænkes nogle løsninger

I Køge Havn løftede vandets kræfter en gangbro mere end en meter til højre.

ger, så vi ikke havner i denne her trælse situation igen”, siger Heino Svenningsen og tilføjer, at der nu også kom noget positivt ud af det kaos, alle pludselig befandt sig midt i.

”Jeg indkaldte alle berørte til møde på havnekontoret søndag eftermiddag efter stormfloden. Og her var det selvfølgelig slemt at høre om alle skaderne, men det var virkelig godt at mødes og få snakket tingene igennem og konstatere, at folk omkring havnen virkelig var indstillede på at hjælpe hinanden. Det var i hvert fald glædeligt”.

Aldrig set så store bølger i fjorden

Lidt længere nede ad den østjyske kyst ligger Aabenraa, og her har de også haft deres at se til, siden stormfloden ramte landet – og især gik ud over østvendte havne. Og som havnedirektør Henrik

ThykJær bemærker, var han glad for, at de allerede i 2020 efter to højvandshændelser i henholdsvis 2015 og 2017 havde fået udarbejdet en aktionsplan.

”Ligesom i andre havne gjorde vi jo alt, hvad vi kunne for at sikre materiel og især al det, der havde med strømforsyning at gøre. Derudover fik vi i samarbejde med Brand & Redning og Beredskabsstyrelsen udlagt en watertube på over 1 kilometer for at forsøge at beskytte både havn og by. Men det betyder jo samtidig, at man så ikke kan operere på havnen, fordi denne mobile dæmning spærrer for trafikken, så man ikke kan bringe materiel ind på området”, siger Henrik ThykJær.

De fleste virksomheder heriblandt foderstoffabrikken Ewers indstillede deres aktiviteter torsdag aften, og så var det ellers bare at vente. Ifølge varslerne ville vandstanden stige til mellem 1,86 og 2,18

meter over dagligt vande, og det kom nogenlunde til at holde stik, da de landede på 2,16 meter.

”Når man stod der og kiggede ud over Aabenraa Fjord, gik det virkelig op for en, hvor voldsomme naturens kræfter er. Jeg har i hvert fald aldrig set så store bølger i fjorden. Det var lige så vildt som Vesterhavet. Vandet væltede bare ind over kajen og oversvømmede store arealer på havnen, og det kunne jo ikke undgå at gå ud over meget af det gods, der lå rundt omkring – herunder skærverne. De mister selvfølgelig værdi, når de har været søbet ind i saltvand, for så kan de ikke leve op til deres standard som et klassificeret produkt”, forklarer havnedirektøren.

En kaj og en vej skyllet væk

Når han gør skaderne op efter stormfloden, handler det primært om, at en kaj og en vej på havnen er blevet skyllet væk, men derudover er der også tale om ødelagte elskabe og andet materiel. Hans umiddelbare overslag er, at skaderne kan løbe op på 3 millioner kroner, og som han bemærker, vil det gøre et ret stort indhug i havnens pengekasse.

”Vi har heldigvis penge på bogen, men hvis vores overslag holder stik, så vil det æde halvdelen af vores overskud, og det er jo ærgerligt. De penge ville vi selvfølgelig hellere have brugt på nye investeringer. Men nu må vi så i stedet forberede os så godt som muligt på fremtidige oversvømmelser. Og her taler vi allerede nu om en mere stationær form for dæmning, så vi kan skære ned på længden af den watertube, der sådan set har en udmærket funktion, men også blokerer for en hel del arbejde på havnen”, påpeger ThykJær.

Ligesom Kolding Havn har Aabenraa anløb af mange skibe med bulkods, hvilket er fast eller flydende gods som skærver, foderstoffer og biomasse, der typisk transporteres upakket. Og her kunne havnedirektøren godt tænke sig, at de kunne få lavet en slags stationær dæmning, så fritliggende gods som skærver ikke ville blive skadet af saltvand, næste gang Aabenraa Havn bliver ramt af oversvømmelse.

Bornholmerfærgen var vendt om

Det var dog ikke kun østvendte havne i Jylland, det gik ud over. Det kan de tale med om i Køge Havn, der både tager imod store handelsskibe og ligeledes lægger kaj til den Bornholmerfærgen, der primært transporterer lastbiler. Havnedirektør

Thomas Kampmann starter med at konstatere, at de egentlig kom meget godt igennem stormfloden, men at der alligevel er sket skader for et millionbeløb, han endnu ikke kan sætte tal på.

”Den nye del af havnen er klimasikret til 2,80 meter over dagligt vande, så ingen problemer der. Men det gik ret hårdt ud over vores gamle havn og ikke mindst den sydlige mole, der skal skærme af for resten. Den fik virkelig nogle tæsk – af den slags, der beskrives som en hundredeårshændelse. Det var voldsomt, for nogle af de høfdesten, der udgør fundamentet for denne mole og som vejer i omegnen af et tons stykket, dem blev der flyttet grundigt rundt på. Det siger ret meget om, hvor store kræfter, der var på spil den nat”, siger Thomas Kampmann og tilføjer, at det i øvrigt er denne 800 meter lange sydlige mole, der beskytter havnen, og hvis ikke den havde været der, var det givetvis gået meget værre for sig inde i selve havnen.

Heller ikke Bornholmerfærgens leje gik helt fri. Der blev flyttet rundt på noget belægning, og så røg strømforsyningen til de automatiske bomme. Færgen nåede nu heller aldrig til Køge den fredag nat, hvor vandstanden og bølgerne var på sit højeste, for den vendte om umiddelbart efter afgang fra Rønne. Med hensyn til de øvrige mindre skader blev de ret hurtigt udbedret, så der var normal operation på havnen allerede om mandagen. Men sydmolen er en anden sag, for det kommer til at tage tid at få den til at ligne sig selv igen.

”Bortset fra det er jeg fortrøstningsfuld, også fordi Køge Kommune er ret langt fremme med planer om beskyttelse af havne og kystområder. Projektet hedder Køge Dige og vil være en kombination af diger og sluser, der skal strække sig hele vejen fra Solrød til Stevns på Sjællands østkyst. Og her på havnen er vi også klar til aktion, næste gang en stormflod truer”, forsikrer Køges havnedirektør. ■

Kaj og havnebassin gik næsten i et i Køge Havn.

FORBRUGER
▲●▼ RÅDET
tænk

Bedst i test
JUN. 2023

Lån & Spar er den bedste bank til andelsboliglån

Det er ikke tilfældigt, at lån til andelsboliger ligger os særligt på sinde. Som en bank, ejet af mere end 50 fagforeninger, ved vi nemlig, hvad fælles ejerskab kan.

Bor du i andelsbolig, er det vigtigt at få gennemgået dit lån med jævne mellemrum – tænk, hvis 'huslejen' kan blive billigere. Du kan læse mere på lsb.dk/andelsbolig

Du får:

- En lav, konkurrencedygtig rente
- Hurtigt svar

Kontakt os og få
en uforpligtende
gennemgang.

Ring
3378 1969,
book møde på
lsb.dk/ls
– eller skriv til
ls@lsb.dk

Lån & Spar